

**N̄wa' wvu bokaŋ bofεε wvù Baul to
saŋεε ̄ kentaashε ke
Kolεn**

**Fieε fī nu ̄ N̄wa' wvu Kolεn wvu
bokaŋ bofεε wvun e**

Baul to saŋ n̄wa' wvu bokaŋ bofεε wvun fô kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Kolεn e, ε ̄ nu kefew k̄e bongew to nεn'yεε etoo εntelεn jo wvú bô kentaashε kedvu. Bonyii bo ̄ kentaashε kin e bomew to nu ε ne no kεŋke mvuŋkicen mvù t̄emyi ̄kumε Baul. Geenεn, ε Baul saŋ no dunci le wen kooŋke baay le bô bó etu diuw mwaan̄.

N̄wa' wvun nu ε bvuu ε gen fwe ε no jemyi no Baul to l̄ke kentaashε kedvu le bó eyene can yibo keefi bonyii bo Klistu le bo Judea bò to nu yî ̄ngew e. ε keba ke n̄wa' wvun e ke ejim nu ε Baul jemyi ̄kumε mwεem mvù dunci le wen nu waa ntum Jisos Klistu wvu cεey. Wvú to jemyi njefo bonyii bomew bo Kolεn caan to nu ε ne bense bikuu bibole le ̄ nu bowen boom bo ntum e bo Jisos e bo cεey, mum duu le ke Baul nu naa lo waa ntum Klistu wvu cεey kε.

Bikuu bi mwεem e ̄ n̄wa' wvun e

1:1-11 Keŋkewce

1:12-7:16 Baul bô kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Kolεn

8:1-9:15 Nnya keefi bonyii bo Klistu le bo Judea dvú

10:1–13:10 Ε Baul jeme ekumε mwεεm mvù duŋci lε wen nu waa ntum Jisos Klistu wvu cεεy

13:11-14 Kemεse

1 Ε nu me wvù Baul, ε me nu waa ntum Klistu Jisos yî ŋkoŋ wvù wvu Nyo' le. Ε nu bee waa bwee wesebeene wvù Timatio. Me nsaanŋke ŋwa' wvun fô kentaashε ke bonyii bo mbee le bo Nyo' le bo Kolen, noo fô bonyii bò è nu bo Nyo' le bocii bo keba kè Akεya le kecii. **2** Nyo' Icee wesebeene bô Tata Jisos Klistu ebuw ben, ebvuu enya ben bô mvuntelem mvù lεtene.

Nyo' wvù lεesee mvuntelem

3 Mbense enù fô Nyo' wvù è nu Nyo' wvu Tata wesebeene wvù Jisos Klistu, bvuu nu Ice le. Wvú nu Icee shen, nu Nyo' wvù lεesee mvuntelem mvu bonyii le yî mwεεm e mvunciim. **4** Ε nu wvú wvù kέ no lεesee mvuntelem mvusεεbeene yî bonjεw bosεεbeene le bocii wvu lε è nulo é beene emum ekee tεn keelεesee mvuntelem mvu bonyii bomew e seke bó nu yî bonjεw e. Beene nulo ekee keelεesee nonen ε è nu bô nlεesee wvù Nyo' nu ε lεesee mvusεεbeene mvuntelem dvú. **5** Bese kee lo lε kε lεŋlεŋ no bonjεw bo Klistu le nu fô bese le baay, nu kε no Nyo' nu efele yî Klistu le lεesee mvuntelem mvusεε ke tεn baay. **6** Ε bese nu yî monlum e, tu è nu keelεesee mvuntelem mvunen noo keeboyse ben. Ε bó lεesee mvuntelem mvusεε, tu è nu keege é mvuntelem mvunen eleetene, é ben ekuu shém enu nyεkeey yî bonjεw bò ben yεne diεwε no bese

yene le. ⁷ Fiεε fì bese taale fwe kee εkumε ben nu ε kε fiεε nulo eshiw bese kε, njefo bese kee lo lε no ben yene ηgew diεwε bese le, nu ε ben tεn nu ekeŋke mvuntelem mvù lεtene diεwε bese le.

⁸ Boom bo bwhee wese le, kε bese gomte lε ben enù sε ben kee kfuu ηgew wvù bese to wue won wvù Εsia le kε. Wvuwe ηgew to tεmyi baay fele mvuŋgay, ε bese no yene le kε è nulo è bese ebvuu eluŋ kε. ⁹ Yî kecεey e, bese to kee le è nu kε wase kpwe fô bese le. Geenεn fifin to kooyi nonεn keege lε fo bese eyeemè yî bikuu bisse le kε, lε bese eyeemè è nu yî Nyo' le. ε nu wvú wee wvù bvuse bonyii yî kpwe le. ¹⁰ Wvú wvudvu wvù to bvuse ε bese yî kfuu wvuwe ηgew wvù è to yen'yi wase kpwe le, nu ε wvú nu ke emεy kε ebvuse. Bese nu ε gεε bvufee ε è nu yî ye le lε wvú bεε kε ke ebvuu ebvuse bese sekεci, ¹¹ no ben nu etomte bese bô bunle yene. Nonεn è bonyii emum ke enyaa keyoone è Nyo' fô bese le nje fiεε fì jee fì wvú nu ε buw bese dvú nje bunle bonyii nteen.

Fiεε fì to geε ε Baul se kumen ηkpawcε lεne diew

¹² Fiεε nu dvú fì bese saale ye yî dvú le, ε fitele fisεse tomte bese εkumε fí. Fí nu lε, gee disεse è woŋ jan, εfey mvunciim fô ben e, nu dì yuule, nu kecεey no Nyo' gomte. Kε bese gee gee dì bii bvufee bvù yî woŋ wvun e kε. Bese gee bii ε è nu no Nyo' nu ε buw bese lε bese egee. ¹³ Kε bese saaŋke fiεε fimew fô ben e jεey εfey fì è nulo è ben etaŋ ekiεε fì kε. Me ηkpwaake lε ben nu ke etaŋ ekiεε fì ficii,

1:8 4:8; Lem 19:23; 1Kol 15:32 **1:9** Lum 4:17 **1:10** 2Tim 4:18 **1:11** 4:15; Lum 15:30 **1:12** 2:17; 1Kol 1:17, 19, 31; 2:13;
Ibu 13:18

14 kε no ben nu ε kiεε wase bese keseen caan, wvu
lε é ke edioo enu diuu dì Tata wesebeene wvù Jisos
ε to, ε ben esaale ye bô bese kε naa no bese saale
ye bô ben. **15** No me nto ηkee naa fifin nonen, ε me
mum no ηgomte keen'yaw nto ê ben e, wvu lε ben
ekεŋke sew wεm bokaj bofεε. **16** Me nto ηkaake lε
me nu ηke endioo enγene Masedonia enfey je jo
ben, bô lε me nu ηke endioo enkaase embvuu enfey
je jo ben é ben efice me yî lene diem di Judea le.
17 Ben kpwaake lε no me nto mbaa enghan enfey
kε, nu ε me nto ηkaake nonen ηgee ε è nu ndvum e?
Nuu lε me ndioo ηkaake fíee no ηkaake ê je wee wvu
fokuse fεn wvù beŋe fíee lε “Εε” mum kase tun kε
sekedvu lε “Aay” e? **18** Yî kecεey e, no Nyo' kε no
leeme kε yî diεw ye le, ke fíee fí bese jemyi ê ben
kε no nu fí bese ebee lε, “Εε” kase tun lε, “Aay”
kε. **19** Ε fí nu nonen njefo kε Jisos Klistu wvù Waa
Nyo' wvù bee bo Silas noo Timatio to fewci ê ben
ente nu wvù beŋe fíee lε, “Εε” kase tun lε, “Aay”
kε. Ε kε no nu ke lε, “Εε” sekecii. **20** Ben ekeè lε yî
Klistu le nu ε bonjkwma bò Nyo' geε bocii nu ε wvú
ε bee dvú lε “Εε”. Ε nu nje fifin wvù beene fele yî
Klistu le gayte ê Nyo' lε “Fí enù nonen.” Ε nεε no
beene kε no tumte moŋkum mew nεn. **21** Ε nu Nyo'
wvù nu ε leke bese ε leke tεn ben, beene ε no tεmyi
yî Klistu le. Wvú nu ε caw * beene. **22** Wvú nu ε
gεε nciise we yî yese beene le wvù è nu Keyoy kew
kε nu fô mvuntelem mvusεεbeene le diεwε sâ' fíεε
ficii fí beene nu ke ekεŋke le.

1:14 5:12; Fili 2:16 **1:15** 1Kol 16:5-6 **1:17** 1Kol 4:18-19

1:18 1:23 **1:19** Lem 18:5 * **1:21** Kεnεε lε, “... è yefe.” **1:22**

5:5; Lum 8:15-16, 23; Efε 1:13-14

23 Ε nulo é me mbe Nyo' é wvú eben jim nsaw wɛm le me nto mbaa nto Kolεn ε è nu njefo me nto ŋgomte keembawcε lo ben. **24** Ε kε è nu le bese gomte keeleeme kε le è neε no mbee wene keŋke keenu kε. Bese kaa lemte lo beene keeto bô njoŋ fô ben e. Bese kee le ben leeme t̄emyi yì mbee wene le.

2

1 Nonen ε me mum ŋkpawacε le kε me mbεε mbvuu nlaa ghane dì eto bô nsase kε. **2** Ε me embvuu enε ε ŋge ben ε yuw nsase, é ebvuu enu yεε dvú wvù nulo ege é me en'yuw njoŋ ɛfey ben boba bò me nu ε ŋge wase bó ε yuw nsase? **3** Ε neε fíeε fí to geε ε me nsε nsaŋ ŋwa' wε ê je yì me nto nsaŋεε le. Ε to nu wvu le me ŋke ndioo ε nto ê ben e, me nsaa ŋke enkeŋke nsase wvumvu wvù ne fô ben bò bee ege é me en'yuw ε è nu njoŋ e kε, njefo me ŋkee naa ntay ekume ben bocii le njoŋ wɛm nu kε njoŋ wene bocii. **4** Ben ekeè le ŋwa' wvudvu wε nu ε me nto nsaŋke bô nsase wvu baay, ε fitele tone me, ε misεm ε yiŋsen ê me ejise. Ε kε me nto nsaŋ nonen keenge é ben eyuw ε è nu nsase kε. Ε to nu keege é ben ekiεε keŋkoŋen ke baay kè me ŋkeŋke fô ben e.

Bó eleeshe jay mwetεn enya ê wvú

5 Ε wee to nu ε ge ε me n'yuw nsase, tu kε nsase wvun to mεy kε fô me le kε. Wvú to nu tεn fô ben e bocii. (Kε fifin nu fíeε fí me enjemyì engeñe yì dvú le baay kε). **6** Ngew wvun wvù wee nteen ben

1:23 11:31; 13:2; Lum 1:9; Fili 1:8; 1Tεs 2:5; 2Tεs 2:10 **1:24** 1Bi
5:3 **2:1** 12:21; 1Kol 4:21 **2:3** 13:10 **2:4** 7:8; Lem 20:31;
1Kol 16:24 **2:6** 7:11

e nu ε nya wase ē wvuwee wee nu ε wvú ε kocen nonεn. ⁷ Keseen nu ε è nulo ē ben eleeshe jay we, ege ē fitele fiew eleetene, wvu le fo wvú emey ke wase enu shen shen baay ke. ⁸ Nonεn me ε no ηkule can ē ben le ben ekase edunjce ē wvú le ben bεe ke kooŋke wvú. ⁹ Ε neε fiεe fī to gee ε me nse nsaiŋ ηwa' wε fō ben e keemom ben eŋkiee le laa ben yuuke ke me le yī fiεe le ficii le. ¹⁰ Ε ben leeshi jay wee, tu me ten nu ε nlεeshe. Ε me nlεeshi fiεe, fεn ē fiεe nu dvú keelεeshe, tu me nlεeshi ē Klistu ejise nje yene. ¹¹ Beene gee nonεn wvu le fo Satan ke enε eley jó ekeŋke mvuŋgay ē beene we. Kε beene maa no wvú ké no weentene ke.

Diɛw Nyo' kumte bonyii le jé le jé le

¹² Ε to nu seke me nto ηgenεe mbuy kelaante kè Towas e keenfewce saaka wvù jee wvu εkumε Klistu jó, ε Tata yene kembuŋ fō me le keenlem lemme diew jó. ¹³ Geenεn bvufee bwem to baa nu fō ke, njefo me nto mbaa n'yεn waa bwεem wvù Taytus e jó ke. Nonεn ε me mum ηgay bó le le bó ε shεe wase, mum nto Masedonia.

¹⁴ Geenεn, keyoone nu fō Nyo' le wvù ké no saa fwe dvusee yī Klistu le nyaa mbεεtε, ε bese bii diɛwε bonyii bò wvú nu ε keŋke gbwen jem e. Ε wvú mum fele yī yese le saŋse Klistu mondvuum e monciim ε bò kee wvú yuuke nsam we diɛwε jiin fò bò ε ton e. ¹⁵ Ben ekeè le bese nu diɛwε nsam jiin di Klistu le fō Nyo' le εntelen jo bonyii bò bò boysee bò noo fō bò laa wase le. ¹⁶ Fō bonyii bò laa wase

2:7 Kolo 3:13 **2:9** 7:15; 10:6 **2:11** 1Bi 5:8 **2:12** 1Kol 16:9

2:13 1Tεs 3:1; 2Kol 7:6, 13-14; 8:6, 16, 23; 12:18; Gal 2:1, 3; 2Tim 4:10; Tay 1:4; Lem 20:1 **2:15** 1Kol 1:18 **2:16** 3:5-6

le nu ε nsam wvun too ε è nu bô kpwe fô bô le. Ε bonyii bò bô boyse bô nu ε nsam wvun too ε è nu bô nshii fô bô le. No fí nu nonen, tu è nu yee dvú wvù nu ε kocen keege didin lemme? ¹⁷ Ke bese nu diewε bonyii nteen e bò nu ε jo diew Nyo' yí ε tu fíee fi way e fí bô ghane geese lo kε. Bese nu fíee bonyii bò nu ε taashε yí Klistu le. Ε bese fewci diew Nyo' bô mvuntelem mvù yuule diewε bonyii bò Nyo' nu ε tum bô, ε bô leeme è wvú ejise le.

3

Kenfewsen ke monkan mo moyvuum bô mo monfem e

¹ Me nfen ηgayte nен ε fí nu lε bese bvuu kaase duŋci lo bikuu bisεse è ben e? Nuu lε bese shieele bonwa' diewε no bonyii bomew shieele boban bonwa' bò nε fô bese le kεnεe fô ben e bò duŋci bonyii bò è nu bese le? ² Ben kebεe nu wase ηwa' wese wvù bô nu ε saŋ è mvuntelem mvusεse le lε wee tfuu nulo ekiεe ebvuu etaanjke. ³ Ben yen'yí lε ben nu ηwa' Klistu ε bese ε seyse. Ηwa' wvun nu ε ke bô saŋ ε è nu bô kete ke ηwa' le kε. Bô saŋ ε è nu bô Keyoy ke Nyo' wvù kεnεe nshii le. Ε kε bô saŋ ε è nu yí biwaŋ bi εta yo εta le kε. Bô saŋ ε è nu yí biwaŋ bi è nu mvuntelem mvu bonyii le.

⁴ Fifin nu fíee ε bese jemyi è Nyo' ejise sε kemaŋen nje Klistu. ⁵ Ke è nu lε bese nu ε kocen bô bikuu bisεse keege fíee fimew wvù bese ke nε eduu le fíee fimew nε fô bese le kε. Ε ge Nyo' bese ε sε

2:17 4:2; Fili 1:15-17; 1Tεs 2:3, 5, 10; 1Bi 4:11 **3:1** 5:12; 10:12;
Lem 18:27 **3:2** 1Kol 9:1-2 **3:3** Ksm 24:12; Yeli 31:33; Esek 36:26
3:5 2:16; Lum 15:18

kocen. **6** Wvú nu ε ge bese ε kocen keelemte yî saaka monkan mo monfem e. Kε monkan man yaa nu mò bii ε è nu bonci bò bô saŋee lo bô can ke. Ε nu mo Keyoy ke Yuule le. Bonci to too ε è nu bô kpwe. Geenən ε Keyoy nyaa ε è nu nshii ê bonyii. **7** Je yi yvum yì bô to gee mwεεm jó nu ε bô to cow bonci bodvu yî biwaŋ bi εta le. Seke Muses to too bô bonci bodvu nu ε kε bonyii bo Islael to kee keebvuu etaa bvushiw bwew ke, nje n'yuu Nyo' wvù to baa yî bvushiw bwew e. Ε yiye je yi yvum yì to too ε è nu bô kpwe to too kεŋke n'yuu Nyo', ε n'yuu wvun nu wvù to baa nonen jimte wase kaa gεne lo, **8** é n'yuu je yì bô gee mwεεm jó yì è nu yi Keyoy ke Yuule saa efey naa lo wvuwe n'yuu le? **9** Ε je yì bô to gee mwεεm jó yì to too bô fiεε fi leese lo bonyii ŋgew e, to too bô n'yuu Nyo', kε tu je yì bô gee mwεεm jó yì è nu yì Nyo' joo bonyii lε bô nu teytey ê wvú ɛjise nulo ekeŋke n'yuu ε wvú fele lo wvuwe! **10** Kecεεy kedvu nu lε fiεε fi to too kεŋke n'yuu Nyo' fidvu nu ε lase wase n'yuu we njefo n'yuu wvù kuuke fele wvuwe nu ε to wase. **11** Ε fiεε fi to kaa wase gεne lo to too bô n'yuu Nyo', kε tu n'yuu fiεε fi too keenu wase kemakaa nu ekuuke fele naa lo wvuwe!

12 No bese kee nonen se kemanjen, bese ε mum ε no fewci yaa fane ke. **13** Kε bese nu diεwε Muses wvù to kε baŋ bvushiw bwew bô ndvu keege lε fo bonyii bo Islael etaale no n'yuu wvù to baa yî bvushiw bwew e jimte kaa gεne ke. **14** Geenən bonyii bodvu nu ε bvufee bvubole to jiime. Ε naa

3:6 Jon 6:36; Lum 7:5-6; 8:2, 6, 10; 1Kol 11:25 **3:7** Ksm 34:29-30

3:9 Lum 8:2, 33; Gal 3:10 **3:13** Ksm 34:33-35 **3:14** Yesa 6:10

ε to ε buy εben wvun e, nu ε bō dioo taanjke fiee ê ηwa' monkan mo moyvuum e, é bō eyuw, ε fiee no nu ε fí ε bañ ke bvufee bvubole. Ε nu ke yî Klistu le wvù è nulo é bō ecake fiee fi baanjke fidvu. ¹⁵ Yî kecœey e, ε to ε buy naa εben wvun e, nu ε bō taañke fiee ê Nwa' Muses e, ε fiee no nu ke ε fí ε bañ bvufee bvubole. ¹⁶ Geenēn é wee ke etu wase bô Tata, é bō mum cake fiee fi baanjke fidvu. ¹⁷ Tata wvun nu Keyoy, ε naa fée fô Keyoy kin nu, nu ε bonyii ke buy ke yî bvunfaw e. ¹⁸ Fí nu le beene bocii bò nu se fiee bæe baanjke monshim mosœbeene nu ε n'yuu Tata baa yî yesē beene le, gee ε beene baa mum kumene gene fwe fwe fiesene wase ε è nu wvú. Njumēn wvun nu ε è gee Tata wvù è nu Keyoy ke Yuule.

4

Ntfu saaka wvù jee ê nsháan mbom e

¹ Nonēn no bese kεñke lemme din ε è cam Nyo' shen ε nya ê bese, tu kε è nulo é shem ekpwee bese dvú kε. ² Bese nu ε base jim ê mwεem mvù bonyii gee ê kenyile le mvù è nu mvu kenshoose le. Bese nu ε tun je kenleema. Ke bese leese mbiay ê diεw Nyo' le kε. Bese kέ no jemyi kε ε è nu kecœey endan endan, dunci bikuu bisēse ê wee tfuu ê Nyo' ejise, wvu le è nulo é bō ekpwawcε ekiεe bonyii bò è nu bese. ³ Ε è cim nu le saaka wvù jee wvù bese fewci wvun nu ε fiee bañyi, tu fí bañyi kε ε è nu fô bonyii bò laa lo le. ⁴ Fô boba bonyii bò baa bee saaka wvun e nu ε Satan wvù è nu nyo' wvu yî woñ wvun

3:16 Ksm 34:34 **3:17** Jon 8:32, 36; Lum 8:2; Gal 5:1, 13 **3:18**

4:6; 1Kol 2:7 **4:1** 3:4, 6 **4:2** 2:17; 6:4 **4:3** 1Kol 1:18 **4:4**
Jon 12:31; Efē 2:2; Kolo 1:15; Ibu 1:3

ε ε sūm bvufee bvubole bvú ε no jiime keege le fo bō eyenè n'yuu saaka wvù jee wvù nu εkumε bvukukε bvu Klistu wvù nu wunte Nyo' le kε. ⁵ Ben ekeè le kε bese fewci ε è nu εkumε bikuu bisεse kε. Bese fewci ε è nu εkumε Klistu Jisos le wvù nu Tata. Ε bese nu kε lo fisεse bonyii bò lemte ben e nje Jisos. ⁶ Nyo' wvù to gayee le,

“N'yuu ebuy ε εjiwε le ebaa”,

ε nu Nyo' wvudvu wvun wvù nu ε ge n'yuu we ε no baa fô mvuntelem mvusεse le keeyuuse bese ε bese kee bvukukε bvu Nyo' le bvù nu yî bvushiw bvu Jisos Klistu le.

⁷ Geenεn, ntfu saaka wvun nu yî yese le, ε bese nu kε lo fisεse nsháan mbom. Ε bese nu nonεn wvu le fí edunjí lε mvunγay mvu baay mvun yî yese le nu mvu Nyo' le ε è yaa nu mvusεse kε. ⁸ Bonjew yike bese biba bicii, geenεn yaa bvuwci bese kε. Bese nεn'yi ε bvufee no bvuuŋke lo bese, geenεn shem saa ekpwee bese kε. ⁹ Bó kε no bone bikaα ε bese εjim, geenεn ε Nyo' yaa daayi ε bese le kε. Bó kε no kfune bese ε bese gbwee fokuse, geenεn yaa kpwee kε. ¹⁰ Bese kε no ghane kpwee kε kfuu kpwe Jisos sekecii, wvu lε nshii Jisos nulo eyen'yi tεn yî ye yese le. ¹¹ No bese cee, nu ε bese kε no nu kε diuw kpwe le sekecii nje Jisos, wvu lε nshii Jisos eyen'yi yî biŋkpwe bisεse bi ye le. ¹² Nonεn bese ε mumε no kpwee kpwe, geenεn ε kpwe yese yin too ε è nu bô nshii fô ben e.

4:5 1:24 **4:6** Keŋ 1:3; Yesa 9:2; 2Kol 3:18; 1Bi 2:9 **4:8** 1:8; 7:5;
11:23-29 **4:10** 1:5; Lum 6:8; Gal 6:17; Fili 3:10-11 **4:11** Lum
8:35-36; 1Kol 15:31 **4:12** Kolo 1:24

13 No bese nu ε lese fitele yî Nyo' le diεwε wee mvu wvù to jemyεε ê Nwa' le lε,
“Me nu ε mbee ε nse no njemyi”,

nu ε bese tεn ε bee ε se no jemyi. **14** Bese kee lo lε wvú wvuwe wvù to bvuseε Tata wesebeene wvù Jisos yî kpwe le, nu ke ebvuse tεn beene bò nu bô bo Jisos yî kpwe le, ejo bese noo ben tεn egen egεε ê wvú fwe. **15** Mwεεm mvun mvunciim kooyi nje yene, wvu lε no mbuwma Nyo' saanjene gεne fô bonyii le nteen nteen, é keyoone kè bonyii nyaa ê Nyo' ebiisè, ε mbense gεne fô Nyo' le.

Mwεεm mvù beene yεne mvú le fele lo

16 Ε nεε fιεε fì kε shem kpwee bese kε. Naa no ye yese yin cim bvuuke gεne kaa nεn, nu ε mvuntelem mvusεε kumene tuu kε lo mvunfεm εdiuw εci. **17** Boŋgew bo caan ban bò bese yεne yî kefew kin e, nu ε bó seysee ε è nu bvujonkε bvuaay bvù mey lo fô bese le bvù è nulo wee saa efewsen kε. **18** Nonεn, bese baa leke fiseεe bvufee yî mwεεm mvù bó yεne mvú le kε. Bese leke ε è nu yî mvù bó yaa yene le kε, njefo mwεεm mvù beene yεne mvú le nu ε mvù fele lo, geenεn ε mvù beene yaa yεne kε, nu mvù mey lo.

5

1 Beene kee lε é bó sâw lo cun yin yì è nu ye yesebeene yì beene cee dvú fokuse fεn, tu beene kεrke yew fô Nyo' le ε bó yaa bom bô can kε. Yiyε nu yew yi fowe, ε è nu yì mey lo. **2** No beene nu

4:13 Mben 116:10 **4:14** 1Kol 6:14; Lum 8:11 **4:15** 1:5-6, 11; 9:11, 15 **4:16** Efε 3:16 **4:17** 3:18; Lum 5:2; 1Bi 1:6-7 **4:18** Lum 8:25; Ibu 11:1 **5:1** Job 4:21; 2Bi 1:14 **5:2** Lum 8:23-24

fən keseen nu ε beene looci naa shomkene, njefo beene beeble baay lε bó etfume yew yi fowe yε yî yese beene le diεwε ndvu le. ³ Σ nu ke enu seke bó ε tfume wase yiyε yî yese beene le, beene saa ebvuu enu ye yε kε. ⁴ No beene bεε cee cun yin e, nu ε bonjew bò beene joo gee ε beene shomkene baay. Kε è nu lε beene gomte lε bó baayε ndvú yì è nu ye yesebeene yidvu yî yese beene le kε. Beene gomte lε bó etfume lo yimi yî yese beene le wwu lε nshii wvù Mey lo emi lo biŋkpwe bi ye le bidvu. ⁵ Nyo' nu wvù nu εseyse beene keekεŋke fιεε fin. Wvú nu ε nya beene sâ' wvudvu ε è nu Keyoy ke Yuule.

⁶ Nonen, bese ε mum ε no nu sekecii kee fifin sε kemaŋen. Bese kee lε no bese cee yî ye yin e yî woŋ wvun e, nu ε bese nu ncejole fô Tata le. ⁷ Bese gee mwεεm ε è nu nje fitele fî bese lese yî Nyo' le, kε è nu nje bese yεne wvú le kε. ⁸ Bese nu naa sε kemaŋen yî fifin e, ε fî jee naa lo lε bese ecine lo ye yin e, egen enu wase bee bo Tata fô la diew e. ⁹ Fí ε no nu lε kεnεε bese nu bee bó fô la diew e, kεnεε bese bεε fən, tu fιεε fî bese taale yî dvú le, nu ke keegee ε wvú yuuke njoŋ. ¹⁰ Ben ekeè lε beene bocii kεŋke keeke eleem fwe dvu Klistu è wvú esaw beene, wvu lε wee mwaan̄ mwaan̄ ekεŋke nlawma fιεε fî wvú to gee yî ye yin e, kεnεε è nu fî jee kεnεε fî befe.

Lemme keegee ε bonyii manci mwεεm bô bo Nyo'

¹¹ No bese kee fιεε fî nu keefane Tata, bese ε mum

5:4 1Kol 15:53-54 **5:5** 1:22 **5:7** 1Kol 13:12; 1Bi 1:8-9 **5:8**
Fili 1:23 **5:9** Kolo 1:10; 1Tεs 4:1 **5:10** 11:15; Yesa 2:12; Dan
7:9-10; 12:2; Lem 17:31; Lum 2:6; 1Kol 3:13-15; 4:5; Fili 3:19; 2Tεs
1:7-10 **5:11** 4:2; 6:4; 1Kol 9:22

ε no momte keege é bonyii ekumεn. Nyo' looci naa kee bonyii bò è nu bese naa ntay. Ε me ηkpwaake le ben tεn kee ntay ê mvuntelem mvunen e bonyii bò è nu bese. ¹² No bese jemyi nεn nu ε ke bese gomte keebvuu ekase edunjci lo bikuu bisεse ê ben ke. Bese nyaa ke ε è nu je ê ben keesaale ye bô bese, wvu lε è nulo é ben ekeŋke fιεε fì è nulo é ben etfuse ê bonyii bò bensee bibεen bô mwεem mvù bô yεne yî bonyii le εjise, ε è yaa nu mvu fô mvuntelem mvubole ke. ¹³ Ε è nu lε bikuu ghane bese, tu bí ghane nje Nyo'. Ε no nu lε bí leeme fó, tu bí leeme ke nje yene. ¹⁴ Fιεε fì gee ε bese gεne fwe bô fιεε fì bese gee nu kenkoŋen kè Klistu kεŋke fô beene le. Bese gee nonεn njefo bese nu ε looce ε bee lε wee mwaaj to nu ε kpwe fô bonyii le bocii, ε fí mum nu lε bonyii bodvu bocii nu ε kpwe wase tεn. ¹⁵ Wvú to kpwe fô bonyii bocii le wvu lε fo boba bò cee, ebvuu ecee fô bikuu bibole ke. Geenen le bó ecee wase fô wvuwee wee wvù to kpweε kase buy yî kpwe le nje bó le.

¹⁶ Nonεn, ε kεw lo nu ε ke bese bvuu taale wee bô bvufee bvu wee wvu wum e ke. Naa no bese to cim shee taale Klistu ε è nu bô bvufee bvu wee wvu wum e, nu ε bese yaa bvuu taale wvú keseen ê yiyε je le ke. ¹⁷ Fιεε fì nu nu lε, é wee nu ε taashε wase bô Klistu, tu wvú nu wase wee wvu fwε. Mwεem mvu mvuyvuum mvunciim nu ε fey wase, ε mwεem mvunciim ε tu wase mvu mvunfεm. ¹⁸ Fin ficii nu ε è gee Nyo' wvù to kaseε jo beene yî ye le no wvú to manceεε mwεem beene ε bó fele yî Klistu le. Ε wvú

5:12 1:14; 3:1 **5:14** Jon 17:23; Lum 8:35; Gal 2:20; Efε 3:19; 5:2, 25; 1Jon 3:16 **5:15** Lum 6:3-4; 7:4; 14:7-9 **5:17** Yesa 43:19; Lum 6:4; Gal 6:15; Efε 4:24; Mwm 21:5 **5:18** Lum 5:10

ε nya ê bese lemme keegee ε bonyii manci mwεεm bô bo Nyo'. ¹⁹ Fì nu lε, è to nu yî Klistu le wvù Nyo' to manci mwεεm bô bonyii bo yî woŋ wvun e lε bó etu bô wvú. Ε wvú faŋε yaa ebvuu enjgoyte fite fi kebefε kebole kε, mum nya ntum keman wvun can yese le lε bese eteete ê bonyii. ²⁰ Bese ε mum ε no nu fεn yî bvudvuu bvu Klistu le, ε Nyo' fele yî yese le lεke bonyii. Nonen bese kule can ê ben ê diee di Klistu le lε ben ekase emance mwεεm ben ε bo Nyo'. ²¹ Ε nu nje yese beene wvù wvù wvù Nyo' to geε ε Klistu wvù to baa kee kebefε, ne tu kebefε, wvu lε beene etu teytēy ê Nyo' εjise nje ye.

6

Boŋgew bò Baul wvù waa ntum Jisos Klistu to yεne

¹ No bese lemte yî kentaashε le bee bo Nyo', bese ε mum ε no kule tεn can ê ben lε fo ben efisεn mbuwma Nyo' wvun ege é wvú ela εcici kε. ² Nyo' to nu ε jeme ê Nwa' we le lε,
“Kefew ke lεŋ to nu ε to kocεn, ε me nya bitem ê wo.
Diuu di mboyma le to nu ε kocεn ε me nfi wo.”
Ben etaa eyεn, keseen nu kefew ke lεŋ, ε din nu diuu di mboyma le.

³ Kε bese yaa gee naa lo fieε fi nulo ebaanjke je wee mvu kε. Bese gee nonen wvu lε fo bó ke eyεn jay mvu le yî lemme disεse le kε. ⁴ Geenεn, bese nu ε dunçε fisεse bikuu bisεse ê jé le yicci lε bese nu bonyii bo lemme le bo Nyo' le. Bese nu ε dunçε ê

5:19 Lum 3:24-26; Kolo 1:20 **5:20** Mat 10:40; Yesa 52:7 **5:21**
Jon 8:46; Lum 8:3; 1Kol 1:30; Gal 3:13; Ibu 4:15 **6:1** Lum 5:2; 1Kol
15:10 **6:2** Yesa 49:8; Luk 4:19-21 **6:4** 4:2

je yì bese kuule fitele naa baay yî boŋgew bò bese
 yεne le bô seke mwεεm tεmyi noo seke je yaa nu
 naa dvú kε le. ⁵ Bonyii kε no suuŋke bese, kε nε
 sekemew lese bese yew ncaw e, ε bonyii nεn'yí no
 shiike mvunlaa bee bó. Bese kε no kfune ye yî
 lemme le, kε nε ce εntaŋ saa lefe kε, kε nε kefew
 kemew e no kpwee jeŋ. ⁶ Bese duŋci tεn lε bese
 nu bonyii bo lemme le bo Nyo' le ē je nce wese
 wvù yuule le bô no bese kee fiεε fi εkumε Nyo', noo
 no bese kuule shém, bô no bese keŋke mvuntelem
 mvù jee fô bonyii le. Bese cee bii no Keyoy ke
 Yuule duŋci, ε bese koonke bonyii bô ηkoŋen wvu
 kecεεy. ⁷ Bese kε no jemyi kε ε ē nu njeme wvu
 kecεεy, gee mwεεm ē mvuŋgay mvu Nyo' le. Bese
 kε no jici nce wvu teytay e diεwε mwεεm mvu jem
 e mvu εbo εcεεy bô mvu εbo εŋkoŋko le. ⁸ Bese kε
 no lemte kε lo, kεnεε bonyii wvumte bese, kεnεε bó
 yaa wvumte kε, kεnεε bó jemyi mwεεm mvù befe
 εkumε bese kεnεε bó jemyi mvù jee. Bonyii kε no
 joo bese lε bese nu bonyii bo kenlεεma le, geenen
 ε bese nu bonyii bo kecεεy e. ⁹ ε bonyii kε nε no
 nu nεn diεwε kε bó kee bese kε, geenen ε bonyii kee
 naa bese ntay. Bó kε nεn'yí no yεne lε bese nu wase
 boŋkfusay, geenen ben etaa eyεn, bese nu kε dvú.
 ε bonyii kε nε no nyaa ηgεw ē bese, geenen yaa
 yuwyi bese kε. ¹⁰ Bese kε no nu nεn diεwε bonyii
 bò nu yî yii le, geenen lanlaŋe kε sekeci, nu diεwε
 bonyii bò fuute le, geenen gee kε ε bonyii ntee
 nu bonyii bo kpaw e. Bese kε no nu nεn diεwε

6:5 11:23-29 **6:6** 8:24; Lum 12:9; 1Kol 13:4-7; Gal 5:22-23; 1Tim
 4:12 **6:7** 10:4-5; Lum 13:12; 1Kol 2:4 **6:9** 4:10 **6:10** 7:4;
 Lum 5:3; 12:12; 8:9; Fili 2:17; 4:12-13; 1Tes 1:6

κε bese κεŋke naa lo fιεε kε, geenεn ε bese κεŋke
mwεεm myunciim.

¹¹ Bonyii bo Kolen, bese nu ε jeme wase ^ ben yaa nyile fιεε kε. Bese nu ε yene mvuntelem mvusεse ε gεε mvuyεm ^ ben. ¹² Κε bese baa baŋ mvuntelem mvusεse fô ben e kε. Ε baŋ ben mvunεn fô bese le. ¹³ Me ε no njemyi ^ ben ke diεwε ^ boom bem e lε, ben ege lεŋlεŋ no bese nu ε ge fô ben e, eyene ten mvunεn mvuntelem fô bese le.

*Fo wee mbee elεnε εkalε kemwaanj bô wee wvù
baa nu wee mbee kε*

¹⁴ Fo ben elεnε εkalε kemwaanj ben ε bonyii bò yaa nu bo mbee le kε. Ε nulo ^ fιεε fi teytay bô fi befe eghan nεε se no nu yî fιεε le fimwaanj? N'yuu bô εjiwε nulo ekeŋke kentaashε? ¹⁵ Ε nulo ^ Klistu bô Belial * enu diuw mwaanj e? Fιεε fi taashi wee mbee bô wee wvù baa nu wee mbee nu la? ¹⁶ Yew ncese Nyo' nulo ekeŋke la keege bô mvunyo' mvu yî woŋ wvun e? Ben ekeè lε beene nu yew ncese yî yi Nyo' wvù κεŋke nshii. Fifin nu no Nyo' to gayεε lε,

“Me nu ηke encee yî bó le, nlεne ^ bó εntelεŋ.

Me nu ηke enu Nyo' wvubo,
ε bó nu bonyii bem.”

¹⁷ Nonεn, Tata Nyo' gayte lε,
“Ben ebuy ^ bó εnte, enù jεεy fô bó le.
Fo ben ekum fιεε fi nnyεn e kε,
^ me emum enfisεn ben.

¹⁸ Me nu ηke enu Icen,

6:13 1Kol 4:14 **6:14** 1Kol 6:9-13; 10:21; Efε 5:5-11 ***** **6:15**
Belial wvun nu dεwle. **6:16** Lew 26:12; Yeli 31:33; 32:38; Esek
37:27; 1Kol 3:16 **6:17** Yesa 52:11; Mwm 18:4 **6:18** 2Sam 7:14;
Yesa 43:6; Amo 4:13; Mwm 11:17

ε ben nu boom bem bò bolemse noo bò bokene.
Fifin nu ε è jemyi Tata Nyo' wvù Kεŋke Mvun̄gay
Mvunciim.”

7

¹ Nsáa yem shém, no Nyo' nu ε nya boŋkawma ban
ê beene nən, beene emum ecuke fiee ficii fi beete
bô ye yesebene noo keyoy keseebeene. Beene
eyuulè ḡne m̄eese no beene cee yî nfan wvù wvu
Nyo' le.

*Ε Baul yuw njoŋ lε bonyii bo Kolən to nu ε kumən
mvuntelem mvubole*

² Ben eḡe bvudvuu ê mvuntelem mvunen e fô
bese le. Ke bese nu ε jay fiee fô wee le ke. Ke bese
nu ε l̄ee wee ke, ε ke bese nu ε fiw wee mvu ke. ³ Ke
me njemyi nən l̄e me nsaake lo ben ke. Me nu ε ŋgay
wase ê ben le ben nu naa lo fitele fisese, é è cim nu
keekpwe kən̄ee keenu dvú, tu beene nu enu ke yî
kentaashé le. ⁴ Me nu ε ŋḡee fitele fiem yî yene le
baay. Me ŋkεŋke kembense ye ke baay εkum̄ ben.
Fitele fiem l̄etene baay εkum̄ ben. Ente jo boŋgew
bocii bò bese ȳene nu ε me n'yuuke ke ε è nu njoŋ.

⁵ Naa no bese to leyee woŋ wvù Masedonia
le, bese to baa kεŋke nl̄etēn ke. Bese to kεŋke
boŋgew biba bicii. Bonyii to gomte diuw bee bó,
ε bese bvuu kεŋke nfan ê mvuntelem mvusese
le. ⁶ Geenən, ε Nyo' wvù l̄eesee mvuntelem mvu
bonyii bò nu yî yi le ke l̄eese mvuntelem mvusese
bô nto wvù Taytus to toε. ⁷ Ε ke è to mey ke nto we
maan̄ wvù to l̄eese mvuntelem mvusese ke. Ε to nu
ten je yî ben to l̄eese fiew fitele jó. Wvú to nu ε see

ê bese lε ben shieele baay keeyεn me le, bô no ben kεŋke yii fô bikuu binεn e, noo no ben kεŋke shiee fô me le. No me n'yuwεε nonεn, mbvuu n'yuw naa lo njoŋ baay.

8 Ε è cim nu naa lε ηwa' wvù me nto nsajεε fô ben e wε to nu ε ge ε ben no nu yii yii, tu kε me ncim nkumyi ye kε. Geenεn, ε me nto nkume kε ye, njefo me n'yεne lε ηwa' wεm wwudvu to nu ε ge ε ben no nu yii yii. Geenεn, ben to nu yii yii kε yî kefew e nen caan. **9** Me ε no n'yuuke njoŋ keseen, ε è yaa nu njefo ben to nu ε no nu yii yii kε. Ε nu njefo yii yin to nu ε ge ε ben kumεn mvuntelem mvunεn. Ben to kεŋke yii ε è nu ê je yì Nyo' gomte le. Nonεn bese to baa ge fιεε fimew fí befe fô ben e kε. **10** Ε wee kεŋke yii ê je yì Nyo' gomte le, tu fí nu ege è wvú ekumεn fitele fiew. Ε fifin eto ε è nu bô mboyma fô wvú le, saa eto ε è nu bô fιεε fí wvú ekumyi ye yî dvú le kε. Geenεn, è wee kεŋke yii ê je bonyii bo yî woŋ wvun e, tu yí nu ke eto ε è nu bô kpwe. **11** Ben eyεn lε fιεε fí yii yì è nu yì Nyo' gomte nu ε to dvú fô ben e. Ben eyεn no ben nu ε jo mwεεm naa shiee le. Ben eyεn ten no ben nu ε ge fιεε ficii keedunjε lε kε ben kεŋke εbo fô fιεε fí befe fidvu le kε. Ben eyεn no fιεε fidvu nu ε ton'yε ben. Ben eyεn nfan wvù ben nu ε kεŋke. Ben eyεn shiee wvù baay wvù ben kεŋke keeyεn me le. Ben eyεn shiee wvù ben kεŋke keege fιεε fí lεŋ. Ben eyεn ten kfuu ηgew wvù ben nu ε nya è wee wwudvu wvù gee jay. Yí fιεε le ficii nu ε ben ε duŋcε lo lε kε ben kεŋke naa lo εbo fô fιεε fidvu le kε. **12** Nonεn, naa no me nto ncim nsajεε ηwa' wε fô ben e nu ε kε me nto nsaj nje wee

wvù to gee jay, kεnεε wee wvù bó to gee jay fô wvú le kε. Me nto nsanj wvu lε è nulo é ben eduŋce fô bikuu binen e ê Nyo' ejise lε ben kεŋke shiee fô bese le.¹³ Nonen fifin nu ε ge shém ε no lεetene bese.

Keebise yî shém yese yì nu ε lεetēn e, nu ε bese bvuu yuuke njoŋ baay nje njoŋ wvù Taytus yuuke njefo ben bocii nu ε ge fitele fiew ε no nu yî nyεkeey e.¹⁴ Naa me nto ŋké no nsaale wase ye bô ben ê Taytus, ben to baa shoose me kε. Kensaa ye kε bese to kε no saale bô ben ê Taytus nu ε duŋce lε è nu ke kecεey. Ε è nu ke leŋlenj no fiεε ficii fì bese to kε no jemyi ê ben nu tεn kecεey.¹⁵ Wvú wvù Taytus kε kumyi no ben bocii to yuwεε wvú le, bô no ben to fisenεε wvú fane, ciŋke, ε wvú bvuu koŋ ben naa fesen lo.¹⁶ Me tεn n'yuuke njoŋ njefo me nu ε ŋgεε bvufee bwem yî yene le ε ŋgen ε mεse.

8

Ntefe no è nulo é bonyii bo mbee le enyaa nnya ê bonyii bomew

¹ Boom bo bwēe wese le, bese gomte lε ben ekiεε fiεε fì mbuwma Nyo' nu ε ge fô bintaashε bi bonyii bo mbee le bi ê keba kε Masedonia le. ² Boŋgew bò tεmyi nu ε mom wase bô baay. Geenεn ε njoŋ wvu baay wvù bô kεŋke ε ge bô ε looce ε yene can yibo yicii ê bonyii bomew naa no bô cim nu ê kefufe ke baay ente. ³ Fiεε fì è nulo é me ensee nu lε è to kpawaw kε bô lε bô enya nnya no mvungay mvubole nu. Ε bô dioo nya, nya naa fesen lo. ⁴ Bô to nu ε lεkε bese naa shiee le lε bese enya kε bô je keelese εbo fô lemme din e keetom bonyii bò è nu

bo Nyo' le. ⁵ Bó to nu ε ge fιεε ê je yì bese to baa kpwaake lε è nulo é bó ege le kε. Bó to nu ε yaw nya bikuu bibole ê Tata, mum nya tεn ê bese no Nyo' gomte. ⁶ Nonen, ε bese mum lεkε Taytus lε no wvú to nu ε kew wase lemme din ê ben εntelej, lε wvú emum egen dvú fwe efice ben keemese lemme dì jee din. ⁷ No ben looci kee mwεεm mvunciim naa ntay, mwεεm mvu ê keba ke mbee le, mvu ê keba ke njeme le, mvu ê keba ke bvufee le, mvu ê keba ke shiee keege fιεε le, noo mvu ê keba ke keŋkoŋen kenen e fô bese le, bese ε mum ε no gomte lε ben eloocε ekiee tεn keeyene can yene yí lemme dì jee din e ntay.

⁸ Kε me njemyi nεn nyaa ε è nu nci kε. Me momte lo mbii shiee wvù bonyii bomew kεŋke keege fιεε le keen'yεn lε keŋkoŋen kenen tεn nu ke kecεεy. ⁹ Ben kee wase fitele fí jee fí Tata wesebeene wvù Jisos Klistu to kεŋke. Naa no wvú to nu wee bvukukε nu ε wvú to nε tu wee kefufe nje yene, wvu lε kefufe kew ege é ben etu bonyii bo bvukukε le. ¹⁰ Yí saaka wwudvu wvun ε nu ε me ηgomte keenya wεm ntεfe. Fí nu lεŋ lε ben bò to kεwεε lumbee keegee fιεε, ε è yaa nu ke keege fιεε maan kε, ben to nu tεn bonyii bò to kεwεε keekεŋke shiee keege fιεε, ¹¹ ben emum egen dvú fwe emεse, wvu lε ben ke dioo ε mεse bii no mvuŋgay mvunen nu, é fí elεn εkalε kemwaŋ bô shiee wene wvù ben kεŋke keege fιεε. ¹² Ben ekeè lε è wee kεŋke shiee keenya, tu Nyo' nu efiisεn nnya ye bii fιεε fí mwεtεn kεŋke keenya le, wvú saa ebii fιεε fí wee baa kεŋke le kε. ¹³ Kε me ηgayte nεn

le ben nu dioo nyaa keefi bonyii bomew kaa kpwe lo kε. Ε nu fιεε keege é biba bicii ekeŋke lεŋleŋ. ¹⁴ No ben keŋke mwεεm keseen ε mvú ffuyte lo, ε bonyii bomew tane, nu ε è nulo é ben efi bó. Ε bó dioo keŋke tεn ε mvú ffuyte lo sekekιε, ε ben tane, é bó efi ben. Nonen é biba bicii emum ekeŋke lεŋleŋ. ¹⁵ Ε nu no bó nu ε saŋ le,

“Wee wvù to baanceε baay,
to baa emum ekeŋke baay kε.
Ε wee wvù to baanceε ke caan,
to baa emum ekeŋke ke lo caan kε.”

Ε bó tum Taytus Kolεn

¹⁶ Me nyaa keyoone ê Nyo' wvù nu ε gεε shiee wene fô fitele fi Taytus e ke lεŋleŋ diewe wvù me ηkeŋke fô ben e. ¹⁷ Kε wvù to baa emum ebee keeto ê ben e nje bese to nu ε lekε wvù kε. Wvù too ê ben e yî ηkpawcε wvuwe le no wvù to keŋke wase shiee naa baay fô ben e. ¹⁸ Bese tumte wvù bô waa bwee wesebeeene wvù bô kee wvù εntelεŋ jo bintaashε bi bonyii bo mbee le bicii yî saaka wvù jee wvù wvù ghane fewci le. ¹⁹ Ε kε è mey kε fifiε εkumε wvù kε. Wyú nu tεn wee wvù bintaashε bi bonyii bo mbee le nu ε baa le wvù eghanè bee bô no bese ghane gee lemme dì jee di εkumε nnya yin. Lemme din nu keege é bonyii enyaà mbense ê Tata kebεε, bô keeduŋcε le bese keŋke shiee keeficε bonyii bomew. ²⁰ Bese gomte le fo fιεε ke enu dvú fi wee mvu ke ebacε bese yî dvú le εkumε nnya yi baay yin yî bese lemte yî dvú le kε. ²¹ Bese momte naa ntay keege ε è nu fιεε fi nu lεŋ ε è yaa mey ke ê

Tata εjise maaŋ kε. Bese momte keege fì nu tεn lεŋ εjise jo bonyii.

²² Bese tumte tεn waa bwēe wesebeene mvu bō bó wvù bese nu ε mom wase wvú bokaŋ nteeñ yî mwεεm e nteeñ, ε yεn le wvú kεŋke shiee keegee mwεεm. ε wvú nu keseen kεŋke naa shiee wvū baay fō ben e, njefo wvú nu ε gεε fitele yî yene le naa baay. ²³ Wee diεwε Taytus e nu ε wvú nu wee wvù bee wvú lεne yî εkalε le kemwaan, nu tεn wee wvù bee wvú lemte yî fιεε le fimwaan fō ben e. ε dioo tu fō boom bo bwēe wesebeene le bomew ba, nu ε bō nu bonyii bo ntum e bo bintaashε bi bonyii bo mbee le. ε nu bonyii ε bō gee ε mbense gεne fō Klistu le. ²⁴ Nonεn, ben emum eduŋcε kεŋkoŋεn kenεn fō bō le εndan, wvu le bintaashε bi bonyii bo mbee le eyεn le ye yî bese kε no saale εkumε ben nu yi lεŋ.

9

Nyo' kooŋke wee wvù nyaa nnyaa ye bō nlajlan

¹ Kε shiee cim nu dvú wvù me ensaanke lo ē ben εkumε lemme din keetom bonyii bō ē nu bo Nyo' le kε. ² Me ŋkee lo le ben kεŋke wase shiee keetom bō. ε ē nu fιεε fidvu fì me nsaale ye dvú ē bonyii bo Masedonia εkumε ben, njemyi le ben bo Akεya nu ε ben to seyse wase ε ē bεε lo lumbee keetom. Shiee wvù ben kεŋke keenya ε mum ε ge tεn mvuntelem mvu bonyii le nteeñ ē bō εnte ε ja we. ³ Geenεn, me ntumte boom bo bwēe wesebeene le ban fō ben e wvu le fo ye yî bese saale εkumε ben yî saaka wvun e ke ebuy le ē nu yi εcici kε. Me ε no ntumte bō wvu

lε ben enù ε ben ε seyse no me nto ηgayεε lε ben nu ke enu. ⁴ Efuw kε nonen, fí ε kooy lε bee bonyii bo Masedonia bomew ε ne ε to ε yεn ε ben nu se ben nu ε seyse, é kenshoose kedvu enu nεε fô bese le, εfey mvunciim fô ben e bò bese se gεeεle bvufee yí yene le? ⁵ ε nu fiεε fí gee ε me ηkpawacε le fí nu shiee le lε me enlekε boom bo bwée wesebeene le ban lε bò esa kε fwe eto ē ben e eseysse nnya yi baay yin ε kefew bεε yì ben to kawεε keenya. Nonen é nnya yidvu emum enu ε ben ε seyse wase lε ē nu nnya ε ben nyaa yí ηkoŋ wvu wene le, ε ē yaa nu le bò kamte lo ben kε.

⁶ Ben ekumyi lε wee wvù jewyi caan, nu ke egbwele kε caan, ε wee wvù jewyi nteen, nu ke egbwele ten nteen. ⁷ Wee mwaaj mwaaj ben e keŋke keenya no wvú nu ε kpawacε fô fitelie fiew e, yaa nyaa guute lo ye kεnεε nyaa diεwε bò kane lo wvú kε. Ben ekeè lε Nyo' kooŋke wee wvù nyaa bô nlanlanj. ⁸ Nyo' nulo ebuw ben bô mwεεm mvunciim ege é mvú effuyte lo, wvu lε ben ekeŋke fiεε ficii sekecii ε fí kocine ben e bocii, é ben emum egeè dilemme dì jee dicii dvú ntay. ⁹ Fí nu no bò nu ε saŋ lε,

“Wee wvù nyaa nnya nu ε tfuw lo nnya ē bonyii bo kefufe le,
lemme diew dì jee nu ke emεy nu sekecii.”

¹⁰ Nyo' wvù nyaa ηgow ē wee wεε bô mwεεm mvudien ε bò diee, nu ke enya ten ebvuu ebise ηgow mwεεm mvunen, ege é nce wene wvù jee eto bô ηgbwele ε wvú duule lo. ¹¹ Nyo' nu ke enya ten ben bô bvukuke ē jé le yicci keege é ben eyen'yi can

yene ntay ê bonyii bomew, wvu lε bonyii enyaà mbense ê Nyo' seke bō ε kεŋkε nnya yin can yese le. ¹² Kε lemme dinen dì jee din dì ben lemte too kε ε è nu bō mwεem mvù bonyii bò è nu bo Nyo' le shieele maanj kε, dí too tεn bō mbense fô Nyo' le jé le nteen. ¹³ Lemme dì ben gee din nu edunjε bonyii bò è nu ben, ε bonyii emum etumte moŋkum mo Nyo' le yî n'yuw wvù ben yuuke saaka wvù jee wvu εkumε Klistu wvù ben tomte le. Bó nu ke etumte tεn moŋkum mo Nyo' le no ben nu ε yene can yene fô bō le noo fô bonyii bomew e bocii. ¹⁴ Bó nu ke ebunlee fô ben e, ε mvuntelem mvubole nu yî yene le naa baay nje mbuwma Nyo' wvun wvù nu yî yene le wvù kuuke naa fele lo. ¹⁵ Beene enyaà keyoone ê Nyo' yî nnya ye yi baay yî è nulo wee saa esee no yí nu le kε.

10

Εcaw Nyo' Baulle wvú enù waa ntum Jisos Klistu

¹ Me wvù Baul kebεε, ηkule lo can ê ben ê je kembonεn bō nyεkeey wvù wvu Klistu le. Ε nu me wvù bō duu lε me ηké ndioo nu keba kemew no ncewcewe lo bō ben, ηké nto wase ê ben εjise, mum mbo. ² Me nlεke lo ben lε seke me ε ηke ε nto, fo ben ege ε me enε encewcewe beene no me nulo ηke encewcewe bee bonyii bò kpwaake lε bese gee mwεem bii ε è nu ηkpawcε bonyii bo yî won wvun e kε. ³ Ε nu kecεey lε bese cee yî won wvun e, geenεn kε bese yaa tumte jem yese bii no bonyii bo yî won wvun e tumte kε. ⁴ Kε mwεem

mvù bese tumte jem yese dvú nu mvu yî woŋ wvun e kε. Mwεεm mvù bese tumte jem yese dvú kεŋke mvungay mvù nεn'yi fô Nyo' le, keebvuuke mondvuum mò tεmyi dvú. ⁵ Bese kε no joo mwεεm mvu jem e mvun bvuuke bombew bò bonyii beeke dvú, shiwse kembense ye kecii kε baŋke fo bonyii ekee Nyo', soo tεn boŋkpawcε bo bonyii le dvú, gee ε bó yuuke wase ε è nu Klistu le. ⁶ Seke ben ε duŋcε lε ben yuuke wase Klistu le bô mvuntelem mvunεn mvunciim, é bese emum enya ηgεw ê wee tfuu wvù bεε tεmyi εkolε bô Klistu.

⁷ Ben etaa eyεn fιεε fι nu ê ben εjise! ε wee kee naa kecεεy lε wen nu wee Klistu, é wvú no kumyì lε no wvú nu wee Klistu, nu kε tεn no bese nu. ⁸ ε me ncim nε naa ε no nsaale ye nifesene caan nje mvungay mvù bese kεŋke mvù Tata nyaε keeyoo lo ben dvú, ε è yaa nu keesâw lo ben dvú kε, ken'wuumen saa ekoole me kε. ⁹ Kε me ηgomte lε fι eyen'yi nεn kε diεwε me mbεmsee lo ben bô boŋwa' bem kε. ¹⁰ Me ηgayte nεn njefo bonyii bomew nεn'yi no jemyi εkume me gayte lε, "Wvú kε no saŋke boŋwa' ε bó tεmyi bvuu cewcewe, geenεn seke wvú ε to ê bonyii εjise mum tu wεε. ε kε njeme we kε no koole fιεε le kε." ¹¹ Boba bonyii ekeè lε fιεε fι bese jemyi ê boŋwa' le seke bese yaa nu fó kε, nu ε bese nu ke ege fι seke bese ε to.

¹² Kε bese momte naa keebewsene ye, kεnεε efewseñe bikuu bisεse bô bonyii bomew ba bò seŋe bô dew yibo fιεε fι è nu bó kε. No bó fewsene bikuu bibole εbonεbon, bewsene tεn ye

yibo εbonεbon, nu ε fí duŋci lε kε bó kee fíεε kε.
13 Fisεse nu ε kε bese cim saale ye fesene keleŋ kε. Bese saale ye ε è nu yî keleŋ kε Nyo' nu ε nya can yese le keelem eto ebuy naa ê ben e. **14** Kε bese daŋsene ε è nu kedwee no bese too buyte ê ben e kε. Bese to nu bonyii bo fwe keelen bô saaka wvù jee wvu εkumε Klistu to naa buy ê ben e. **15** Kε bese saale ye fesene kε, fì nu lε kε bese saale ye yî lemme dì è ge bonyii bomew kε. Geenεn fíεε fì bese taale fwe kee nu lε no mbee wene kuu gεne fwe, nu no keleŋ ke lemme disεse le ê ben εnteleŋ nu ekuuke tεn gεne naa ntay. **16** Nonεn è bese emum efey lo jo ben efewci saaka wvù jee gεne biba bimew e, saa nu lε bese saale ye bô lemme dì bô nu ε lem wase bvudvuu bvu wee mvu le kε. **17** Fí ε mum ε no nu no bô saŋ è Nwa' Nyo' le lε,
 “Wee edioo esaale ye, no saale ε è nu yî fíεε fì è ge Tata le.”

18 Kε è nu wee wvù duŋci εkolε kew lε wen nu wee wvu lεŋ wvù mum nu wee wvu lεŋ è Tata jise kε. È nu wee wvù Tata yεne lε wvú nu lεŋ wvù nu wee wvu lεŋ è wvú εjise.

11

*Baul bô bonyii bò mbiayte le bó nu boom bo ntum
e bo Jisos*

1 Me nlεke lε ben ecine kε è me enjeme njeme keyunεse nen caan. Kee, ben ecine kε lo! **2** Me ηkeŋke ken'yεε εjisε bô ben kε è nu ke Nyo' le. Ben nu fô me le diεwε ηgon kpwoon wvù bεε tfu le, wvù

me nu ε ηkaw keenjke enya wvú ê diemsen mwaanj wvù è nu Klistu. ³ Geenen ε me nfane le lεŋleŋ no yo to wεentenεe lεε Iff, nu ε bō nu ke ebvunje tεn bvufee bvunen é ben ecine je yì nu kecεey bvuu yuule yì ben bii Klistu le jó. ⁴ Me njemyi nεn njefo ben kaantene kε lo fιεε ficii. Ε wee nε ε no fewci εkumε Jisos mvu jεey se è nu wvù bese to fewcεε è ben, kεnεε keyoy kemew jεey se è nu kε ben to fιisεnεe è Nyo', kεnεε εkumε saaka wvù jee mvu jεey se è nu wvù ben to fιisεnεe è bese, tu ben nu emum ekaanten kε lo. ⁵ Ke me ηkpwaake le bonyii ba bò ben teñe le bokow bo boom bo ntum e bo Jisos e mum kuuke lo fele me kε. ⁶ Ε è cim nu naa le kε me ηkee njeme, tu kε è mum nu le kε me ηkee fιεε fi εkumε Nyo' kε. Fin nu fιεε ε bese ε dunjεe wase è ben è já le yicci noo yí mwεεm e mvunciim.

⁷ No me nto nfewcεε saaka wvù jee wvù wvu Nyo' è ben εcici se nlawma, ε fen ghane le me nto ηge ε è nu kebefε keenshike εkolε kem nonεn wvu le me embense ben e? ⁸ Ε nulo è me engay le me nto nsoonje ε è nu kenson εntelεŋ jo bintaashε bi bonyii bo mbee le himew, no me nto nfi nfi è bō, nlemte ε è nu fô ben e. ⁹ Seke me nto nu beene, me nto mbaa ηgεε bvujite bvumew yí wee mvu ben e seke me nto ηkenjke shiee fιεε kε. Boom bo bwhee wesebeene le bo Masedonia to nyaa fιεε ficii fι me nto nshieele. Nonεn yí fιεε le ficii nu ε me nto ntun keenjεε bvujite yí yene le. Ε è nu kε no me nu ηke entune nonεn. ¹⁰ No kecεey ke Klistu le nu yí yεm e, kε wee nu dvú è biba binεn bì Akεya le wvù nulo

11:3 Keŋ 3:1-5, 13 **11:4** Gal 1:8-9 **11:5** 12:11; 1Kol 15:10;
Gal 2:6, 9 **11:6** 1Kol 2:6-16; Efε 3:4 **11:7** 12:13; 1Kol 9:12, 18

11:8 Fili 4:15-18 **11:10** 1Kol 9:15-18

ebaŋ diuw wεm yî fιεε fì me nsaale ye yî dvú le kε.
11 Me ntune nfi ē ben nonen nje la? Ε nu njefo kε
 me ηkoonjke ben e? Me ηkoonjke naa ben ε Nyo' kee
 nonen.

12 Fιεε fì me ηgee nu ε me nu ηke emey kε ηgee,
 wvu lε me embaanjke je fô bonyii ba bò gomte
 keeyene lε bō nu lenjlenj bee bō yî fιεε fì bō saale ye
 yî dvú le. **13** Kε bonyii bodvu ba yaa nu boom bo
 ntum e bo Klistu le bo kecεey kε. Bō nu bonyii bo
 lemme le bo kenleema le. Bō tεeke lo Klistu fô jise
 lε bowen nu boom bew bo ntum e. **14** Ε kε fifin yaa
 nu fιεε fì ηghaw e kε. Naa Satan bō εkolε kew ke tεw
 kε Nyo' fô jise lε wen nu nceendaa we wvu n'yuu.
15 Nonen kε ē nu fιεε fì diuw wvù yumεen e seke
 bonyii bew bo lemme le banjse tεn ye yen'yi diεwε
 bonyii bò yεeyi bonyii no nce wvu teytey kεŋke
 keenu le kε. Kemεse kebole nu ke enu kε lenjlenj no
 gee dibole nu.

Ε Baul no saale ye εkumε boŋεw bò wvú to yεne

16 Me ε mbvuu ε no njemyi lε fo wee ejo me lε me
 nu keyunj kε. Geenεn ē ben jo me lε me nu keyunj,
 ē ben cine lε me le ε me njeme tεn njeme kensaa
 ye caan. **17** Fιεε fì me njemyi εkumε fí fì me nsaale
 ye yî dvú le sε nfan, nu ε kε me n'yaa njemyi bō
 mvuŋgay mvu Tata le kε. Me njemyi ε ē nu diεwε
 keyunj e. **18** No bonyii nteen saale ye ē je bonyii
 bo yî woŋ wvun e, tu me nu ensaalè tεn yεm ye.
19 Me njemyi nεn njefo ben fisiene biyuŋ duu lε
 ben kεŋke bvufree! **20** Ben nu ε cine lε bonyii ejoò
 ben ε ben tuu bonfaw bobole, ε bō diekene yî yene

11:11 1Kol 16:24 **11:12** 11:5; 12:11 **11:13** Fili 3:2; Mwm 2:2

11:15 4:10; Lum 2:6 **11:16** 12:6

le, bene yî yene le, bensee ye, tumyi can ê ben jise.
21 Ken'wuumen koole me lε bese to kaa nu fisese biwəlencoy faŋε yaa gee nonεn ke!

Geenεn é fieε nu dvú fi wee momte keesaale ye dvú, tu me tεn nu emomte keensaale tεn ye yî fifie fieε le. Me mbεε ke njemyi fin diewε keyuŋ e. **22** E bonyii bodvu nu Bo'ibulu, tu me tεn nu ke mvu. Bó é no nu bonyii bo Islael, tu me tεn nu ke mvu. Bó é no nu bonyii bo ê kfuu di Abla'am e, tu me tεn nu ke mvu. **23** E bó fεn nu bonyii bò lemte Klistu le, tu me nfele naa lo bó yî fifie le. (Me njemyi wase fin diewε wee jewte le.) Me nu ε nlem naa wase ε nfey lo bó, ε ηgen ncaw ε nfey bó, ε bó suŋ wase me bokaŋ ηkuŋ, ε kpwe ε soy wase me bokaŋ e bokaŋ e. **24** Me nu ε nfi wase bongbwān can Bojuu le bokaŋ botin, ε bó tamte kaŋ mwaanŋ ε è fuute ηgbwan mwaanŋ fô mbaanyε. **25** Bó nu ε suŋ wase me bokaŋ botete bô bimbaŋ, ε tumye me bô eta kaŋ mwaanŋ. Nguw wvu ê joo nu ε sawye wase bô me bokaŋ botete, ε me ε nce wase ê joo ε mbuy ε nshe jó. **26** Me nu ε ηghan wase baay, ε mboy fo me enlε joo bokaŋ nteen, ε mboy fo me eŋkpwe can bocooŋ e, ε mboy tεn fo me eŋkpwe can bonyii bem bo woŋ e, ε mbvuu ε mboy fo me eŋkpwe can bitum e, ε mboy fo me eŋkpwe εlaante, ε mbvuu ε mboy fo me eŋkpwe ηkpwaante, ε mboy fo me eŋkpwe ê joo yi baay e, ε mboy tεn fo me eŋkpwe can bonyii bò mbiayte lε bó nu boom bo bwεem e yî Klistu le. **27** Me nu ε nlem wase baay ε njimten. Me nu

11:22 Fili 3:5; Lum 11:1 **11:23** 4:8-12; 1Kol 4:11-13; 12:26

11:23 1Kol 15:10; Lem 16:23 **11:24** Dito 25:3 **11:25** Lem 14:19; 16:22 **11:26** Lem 9:23; 14:5 **11:27** 6:5

ε nce wase sε nyii bokaŋ nteen. Ε me nu ε no nu wase jeŋ noo sε joo yì me η'wu. Me nu ε nce wase bokaŋ nteen sε fies fidien, ε nce kenton e sε ndvu.
28 Ε keebvuu bise yì mwεεm mvumew e nu ε me nu ke εkuse jo bvujitε ediuw εcii nje boŋkpawcε bò me ηkeŋke fô bintaashε bi bonyii bo mbee le bicii.
29 Ε wee dioo wεeyi, tu me nu en'yuuke tεn ε me η'wεeyi. Ε wee kε ege ē wee mvu ege kebefε, tu fí nu esase me baay. **30** Ε è nu lε me ensaale ye, ē me ensaalè ε è nu yì mwεεm mvù duŋci lε me n'wεeyi lo le. **31** Nyo' wvù nu Nyo' noo Icee Tata wesebeene wvù Jisos wvù mbense nu fô wvú le sekecii sε ηka, kee lo lε kε me mbiayte lo kε. **32** Ε to nu seke me nto nu Damaskus, ε wee sa' wvù to nu εkuse jo Nfon Alεtas ke gay ε bonyii no cεyte kelaante kedvu wvù lε bō ekoo me. **33** Geenεn ε bonyii ke jo me lese ē ηkaa le, bvuse fô ntoo ketaaŋ e shike εkfuŋ, ε me nse nlemten can ye le.

12

Mwεεm diεwε bifile le mvù to too fô Baul e bô mvù Tata to duŋci ē wvú

1 Me nu ensaale kε ye ηgεne dvú fwe naa no sεw yaa cim nu fó kε. Me nu eŋgen fwe yì mwεεm diεwε bifile le mvù to too fô me le noo mvù Tata to duŋci ē me le. **2** Me ηkee wee Klistu mvu wvù Nyo' to cunεε ben dvú fey lo εbule gεn ē we εke.
***** Έben nu wase bilum yuufe ncow binεw no fí to kooyεε. (Kεnεε wvú to ben fó bô ye, kεnεε sε ye, tu

11:29 1Kol 9:22; Gal 6:2 **11:30** 12:5; 1Kol 1:31 **11:31** 1:23

11:32 Lem 9:23-25 * **12:2** Fofεn nu woŋ wvū we wvù biŋkente bitate.

κε me ηkee kε. Ε kee kε Nyo' maañ.) ³ Me ηgomte keembvuu mbiinen lε, me ηkee wvuwee, (kεnεe wvú to ben fó bô ye, kεnεe sε ye, tu kε me ηkee kε. Ε kee kε Nyo' maañ.) ⁴ Nyo' to nu ε cun wvú ben dvú fô bvudvuu bvu njoñ e bvu Nyo' le, ε wvú yuw mwεem fó ε è yaa nu mvù è nulo è wee esee kε. Ε mvumwε nu mwεem mvù bô baa enya mvuŋgay lε wee wvu wum ejeme kε. ⁵ Ε nu wee diεwε wvuwe le wvù me nu ensaalè ye bô wvú. Kε è nulo è me ensaale ye bô εkole kem kε, εfey kε le me ensaalè ye εkumε kewεεye kem. ⁶ Ε è cim nu lε me ηgomte keensaale ye εkumε εkole kem, me nsaa nu keyuŋ kε, njefo fiεe fì me nu enjemyi nu kecεey. Geenēn me nu ε ntun keenge fifie, wvu lε fo wee mvu ke enε ekpwaake jεey εkumε me fele fiεe fì wvú yεne yî yεm e bô fì wvú yuuke è me kε.

⁷ Geenēn, keege le fo me ηke enε embense ye baay εkumε mwεem mvu keŋghaw e mvun mvù Nyo' to duŋceε è me, wvú to nu ε tum kfuu biay mi ε yí no bon'yi ye yεm. Biay yin to nu nceendaa Satan ε wvú njiŋsene bô me, wvu lε fo me ηke enε embense ye baay kε. ⁸ Ε me ηke mbunle εkumε fiεe fidvu è Tata mbuy bokaj botete nlεke le wvú ecake kε fiεe fidvu yî yεm e. ⁹ Geenēn ε wvú tfuse è me le, “Mvuŋgay mwem mvù me nu ε mbuw wo dvú nu ε kocen fô wo le keefii wo, njefo mvuŋgay mwem kε no lemte yî wee le gεne mεeεse seke wvú wεεyi.” Nonēn me nu en'yuuke njoñ mbvuu nsaale ye εkumε kewεεye kem nfesene lo wvu lε mvuŋgay mvu Klistu le nulo elemtè yî yεm e. ¹⁰ Fí

ε mum ε no nu lε me n'yuuke njoŋ bô kewεεyε kem
noo boncun bò bó nan'yi me dvú noo boŋgew bò
me n'yεne noo bikaa bi bonyii bone ē me εjim bô
boŋgew bò bii me le nje Klistu. Me n'yuuke njoŋ
nonen njefo ē nu seke me η'wεεyi, tu sekekiε nu ε
me nu emum entεmyi.

*Shiee wvù Baul to keŋke fô kentaashε ke bonyii bo
mbee le ke Kolən e*

11 Me nu ε ne wase ε ntu keyuŋ! Geenen ε ē ge
ben me ε nse ntu nonen. Ε nu ben bò be keŋke
keedunjci wee wvù ē nu me. Naa no me mbaa ncim
mbuy fiεε le nu ε ke fí mum nu lε bonyii ba bò terje
bikuu bibole lε bokow bo boom bo ntum e bo Jisos
e mum kuuke fele me ke. **12** Mwεεm mvù dunjci
mvuŋgay mvu Nyo' le bô binjhaw bi mwεεm e noo
mwεεm mvu diuw wvù yumεen e nu ε me nto ηkuu
shém baay no ηgee ē ben εnteleŋ. Ε mvumvun nu
bonciise bò dunjci lε wee nu cεey cεey waa ntum
Klistu. **13** Fiεε fì me nto ηgee fô bintaashε bi bonyii
bo mbee le bimew e nsheεte ben εfey lε me nto
mbaa ηgεεle bvujite bvumew yî yene le, nula? Ben
elεεshε jay wεm fofε!

14 Ε neε me wvun, ε me ε nseyse wase keento
ē ben e yî bokaŋ e botεte. Ε ke me nu ηke ento
enu bvujite bvumew fô ben e ke, njefo ke me
ηgomte ε ē nu mwεεm mvunen ke. Me ηgomte ε
ē nu ben. Me ηgomte ε ē nu ben njefo ke ē nu
boom bò keŋke keegεεle mwεεm ē bo'icee bobole
bô bobwee bobole ke. Ε kε no gεεle bocee boom
bô bobwee boom mwεεm ē boom bobole. **15** Me nu

12:12 Lem 13:6-12; 14:8-10; 16:16-18; 19:11-16; Lum 15:19

12:13 11:7-9 **12:14** 13:1 **12:15** 1Kol 16:24

ŋke en'yuuke naa njoŋ baay keenjewse fiεε ficii fí me ŋkəŋke fô ben e bô keenya noo εkole kem nje ben. Ε me ŋkooŋke ben baay, é ben kaa ekooŋke me caan e? ¹⁶ Ben nu ε yεn kecεey le kε me nto mbaa engeε bvujite yî yene le kε. Geenən bonyii ε no duu le me nto nu ε n'wεenten nlεe ben bô mbiay. ¹⁷ Nuu le wee mvu bonyii bò me nto ntumεε fô ben e to nu ε lεe ben ē diee diem e le? ¹⁸ Me nto nu ε nlεkε Taytus le wvú eto ē ben e, mbvuu ntum waa bwee wesebeene wε le bô wvú eto. Taytus to nu ε lεe ben seke wvú to toe le? Bee wvú to baa gee kε mwεεm yî ŋkpawacε le mwaan bô yî εkalε le kemwaan e?

¹⁹ Sekemew ε ben kpwaake le no bese mεy ε no jemyi nεn nu ε bese gomte keetanyi lo diuw wese fwe dvunεn. Bese jemyi ε è nu diεwε bonyii bo Klistu le fwe dvu Nyo'. Nsáa yese shém, fiεε ficii fí bese gee fô ben e nu keege é ben ekuu lo. ²⁰ Ε me nfane le è nelo é me ŋke enε ento en'yεn ε ben yaa nu no me nshieele le ben enù kε, é ben tεn eyεn ε me n'yaa nu tεn no ben shieele le me enù kε. Me nfane le è nelo é me ŋke enε ento en'yεn ε bonyii waale diwaa, gheεke keŋghew, keŋke shém yì ton'yεen, beeble kε ε è nu dew yibo, beete bô εdiee ε bonyii, kunsene mvuŋkunεn, bensee ye yi εcici, keŋke kembvuŋse. ²¹ Me nfane le me nu ŋke endioo ε mbvuu ε nto, é Nyo' wεm ege é ken'wuumεn ekoole me, noo le me nu ŋke enu yî yii le nje bonyii bò se gee bibefε diεwε nnyεn e bô nce nnyεn kenjan noo nsake, ε bó nu ε bó baa cincε wase dvú kε.

13

ɛ Baul gay ê bonyii bò to gee bibefɛ le bó eyɛnè

¹ Fin nu wase bokaŋ bem botete bò me nu ento ê ben e. Nwa' Nyo' gayte lε,
 “ɛ bó lese nsaw wee, tu bó nu eshieele bonyii bofɛɛ
 kɛnɛɛ botete,
 bò eleem jim nsaw wvudvu.”

² ɛ to nu seke me nto ntoɛ ê ben e yî nto wɛm wvu
 bokaŋ bofɛɛ le, me nto nu ε ɳgay ê bonyii bò to cee
 nce kebefɛ lε, bó eyɛnè. Me ε mbvuu ε no ɳgayte ê bó
 noo ê bonyii bocii naa no me mbaa nu ê ben ɛjise lε,
 ben eyɛnè, njefo kefew kè me nu ɳke embvuu ento
 nu ε me n'yaa nu ɳke encam naa lo shen fô wee le
 kε. ³ No ben gomte lε me ɳge fî duŋci lε è jemyi
 Klistu ê ben fele yî yɛm e, tu me nu enge. Kε è nu lε
 wvú wɛeyi lo keenya ɳgew ê ben kε. Wvú kɛŋke naa
 mvuŋgay ê ben ɛntelɛŋ. ⁴ ɛ nu kecɛey le bó to taa
 wvú yî kentam e ε wvú wɛeyi. Geenɛn keseen nu
 ε wvú nu dvú ê mvuŋgay mvu Nyo' le. Bese wɛeyi
 kε ten diɛwɛ no wvú to wɛeyi. Geenɛn yî mvuŋgay
 mvu Nyo' le nu ε bese nu ke ecee bee bó lemte ben
 e.

⁵ Ben etaa bikuu binɛn eyɛn lε laa ben nu yî mbee
 le lε. Ben emom ε è nu bikuu binɛn. Kε ben yɛne lε
 Jisos Klistu nu yî yene le? Wvú nu naa yî yene le,
 é è fɛn baa nu lε ben nu ε mom bikuu binɛn ε yɛn ε
 ben ε gbwe. ⁶ Me ɳkee naa lε ben nu ke eyɛn lε bese
 baa egbwe kε. ⁷ Bese bunlee Nyo' lε fo ben ke enɛ
 ege fîeɛ se è nu fi lɛŋ kε. Kε bese yaa gomte lε bonyii
 eyɛnɛ le bese nu ε fey mmom wvudvu kε. Geenɛn

bese bunlee ε è nu lε ben egeè ε è nu fiεε fi lεŋ naa no bese cim yen'yi kε diεwε bese nu ε gbwe wase mmom wvudvu. ⁸ Kε bese yaa nulo egee naa lo fiεε fi kicine kecεεy kε. Bese nulo egee kε ε è nu fi tomte lo kecεεy. ⁹ Ε dioo nu seke bese wεeyi ε ben tεmyi, ε bese no yuuke njon baay. Bunle yese nu kε lε ben eku egεn emεse. ¹⁰ Ε nεε fiεε fi me nsaanje mwεεm mvun ê ben ε me mbεε sε me ε nto, wvu le seke me ε nto, me nsaa ejkeŋje keenjo mvungay mvù Tata nu ε nya ê me encewcewe lo dvú yî yene le kε. Mvungay mvun nu mvù wvú nya lε me en'yoo lo ben dvú, ε è yaa nu lε me ensâw lo ben dvú kε.

Ngayma Baul wvu fokemεse

¹¹ Keemεe se boom bo bwεεm e, me ηgayte ben e lε beene ε shεε wase. Ben eseyse bikuu binεn, eyuw ntefe wεm, enù diuw mwaan, eceè yî nyεkeey e, nonεn é Nyo' keŋkoŋen bô nyεkeey emum enù ben ε bô. ¹² Ben egaynen bikuu binεn e, ejocε ê ηjocε bonyii bo Nyo' le. ¹³ Bonyii bò è nu bo Nyo' le bocii gayte ben e. ¹⁴ Mbuwma Tata wesebeene wvù Jisos Klistu, bô keŋkoŋen ke Nyo' le, noo kentaashε ke Keyoy ke Yuule le enù ben ε bô bocii.

13:10 13:2; 10:8; 1Kol 4:21 **13:11** Jon 14:27; Lum 15:33; 1Kol 7:15; Efε 6:23; Fili 4:9; 1Tεs 5:23; 2Tεs 3:16; Ibu 13:20; 1Bi 5:14

13:12 1Kol 16:20 **13:13** Mak 13:11; Lum 8:26, 39; Gal 6:18

**Nwa' Nyo' Moŋkan mo Monfɛm
New Testament in Noone (CM:nhu:Noone)**

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Noone

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Noone

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
5b12a3f8-7a2a-5b6f-b1da-1bf94b13fc2e